

**Форми міжнародного руху людських ресурсів / С. Е. Сардак,
А. О. Самойленко // Фінанси України : глобальні та національні імперативи
розвитку : Збірник наукових праць (матеріали XVI Міжнародної науково-
практичної конференції). Дніпропетровськ : «Інновація», 2012. – 374 с., с. 363–365.**

К.е.н., доц. Сардак С. Е., Самойленко А. О.

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Форми міжнародного руху людських ресурсів

Міжнародний рух людських ресурсів як процес переміщення людей між державними кордонами країн є складним явищем (одночасно є причиною, наслідком, впливаючим чинником та показником) у міжнародних відносинах і має різні прояви – за характером, рівнями управління, структурою економіки, часом та територіальною ознакою. Частіше усього він розглядається за загальним характером, що передбачає виокремлення трьох форм: міграція, туризм і транзитно-професійну діяльність працівників [1].

Міграція – це явище переміщення людських ресурсів з місця свого проживання у інше, що супроводжується опануванням ресурсів нової території і їх споживанням у цьому ж місці протягом тривалого часу. У міграційні процеси залучаються: мігранти (особи які вільно прийняли рішення щодо свого переміщення), біженці (особи які перебувають за межами своєї країни внаслідок небезпеки переслідувань), переміщені особи (люди, що були змушені виїхати з місця постійного проживання внаслідок масового насилля, збройного конфлікту чи катастроф і при цьому не були переселені в індивідуальному порядку), інші особи (шукачі політичного притулку, вигнанці, депортовані особи тощо) [2].

За даними Міжнародної організації з міграції, загальна кількість міжнародних мігрантів збільшується і на початку 2012 р. становить 214 млн. осіб, що становить 3% населення світу. Іншими словами, один з 33 чоловік в світі є «класичним» мігрантом (у той час коли в 2001 році один із кожних 35 чоловік був мігрантом). Але відсоток мігрантів значно коливається від країни до країни. До країн з високим відсотком мігрантів належать: Катар (87%), ОАЕ (70%), Йорданія (46%), Сінгапур (41%), Саудовська Аравія (28%).

Країни з низьким відсотком мігрантів: Південна Африка (3,7%), Словачія (2,4%), Туреччина (1,9%), Японія (1,7%), Нігерія (0,7%), Румунія (0,6%), Індія (0,4%) та Індонезія (0,1%) [3].

Туризм – це явище тимчасового переміщення людських ресурсів з місця свого проживання з метою ознайомлення та споживання ресурсів нової території. Сьогодні туризм вважається одним з перспективних напрямів соціально-економічного розвитку країни, регіонів, міст. Частка туризму становить близько 12% світового валового внутрішнього продукту, 7% загального обсягу інвестицій, 11% світових споживчих витрат, 5% усіх податкових надходжень і третину світової торгівлі послугами, а на початку 2012 р. у світі нараховувалося 980 млн. міжнародних туристів [4]. Найбільшу кількість туристів залучали Європа (51,3%), Азія (22%), Америка (15,9%), Африка (5,1%), Близький Схід (5,7%).

Транзитно-професійна діяльність працівників – це явище тимчасового переміщення людських ресурсів з місця свого проживання, що викликано суто виробничими вимогами їхнього місця праці. У XXI сторіччі зростає кількість міжнародних переміщень людських ресурсів, що здійснюється внаслідок транзитно-професійної діяльності осіб які за умовами своєї праці суто технічно тимчасово перетинають межі державних кордонів і які не є ані мігрантами ані туристами (працівники дипломатичних відомств і консульських служб, голови країн і супроводжуючі їх особи які перебувають у інших країнах з офіційними візитами, журналісти, військові, моряки, водії, пілоти, ремонтники, охоронці й інші особи). Обсяг даної форми міжнародного руху людських ресурсів у світі визначити достатньо складно, але за країнами їх кількісне структурне співвідношення залежить від ваги держави у міжнародному поділу праці, а у загальному обсязі їх кількість зростає. Наприклад, у 2012 році більше 140 тис. військовослужбовців виконують завдання під егідою НАТО на трьох континентах, проводячи складні сухопутні, військово-повітряні та військово-морські операції при різних обставинах [5].

Причинами активізації міжнародного руху людських ресурсів є: зміна середовища життєдіяльності, виникаючі проблеми, зміна характеру соціально-економічних відносин, поширення глобалізації, виникнення глобальних загроз і неможливість реалізувати себе на Батьківщині. Звідси випливає, що великий обсяг людських ресурсів вимушено або добровільно пов'язані із міжнародним рухом.

Але розгортання глобалізації світового господарства призводить до принципово нової ситуації у світі, характерними ознаками якої є: інформатизація і зростання «інтелектуальних» галузей економіки, демографічні зміни, лібералізація, увага до екологічних проблем та безпеки життєдіяльності людини. Відповідно наслідки міжнародного руху людських ресурсів сприяє глобалізації, полегшуючи взаємне збагачення культур, поширення знань, цивілізованих норм права і моралі.

Список літератури:

1. Сардак С. Е. Інтелектуалізація міжнародного руху людських ресурсів, як провідний засіб вирішення глобальних проблем і викликів економічного розвитку / С. Е. Сардак // Вісник Криворізького економічного інституту КНЕУ. Збірник наукових праць. – 2010. – № 4. – С. 6 – 11.
2. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. О. С. Кучика. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2007. – 749 с., с. 127.
3. Офіційний сайт Міжнародної організації міграції [електронний ресурс] – Режим доступу: www.iom.int.
4. Офіційний сайт Всесвітньої туристичної організації [електронний ресурс] – Режим доступу: www.unwto.org.
5. Офіційний сайт НАТО [електронний ресурс] – Режим доступу: www.nato.int.